

ĐỒNG HỜI NGÀY ĐẦU THẮNG MỸ VÀ DỰNG XÂY HÔM NAY

HỒ NGỌC DIỆP

Bất ngờ tiến công, thất bại bất ngờ

Đầu năm 1965, thua đau ở chiến trường miền Nam, nhưng muốn tạo thế mạnh hùng trong cuộc chiến tranh xâm lược Việt Nam, đế quốc Mỹ đã bộc lộ nhiều dã tâm mới. Cùng với việc đẩy thêm 50 vạn lính Mỹ và chư hầu vào tham chiến tại miền Nam Việt Nam, trang bị vũ khí tận răng cho từng tên, đế quốc Mỹ chính thức mở cuộc chiến tranh leo thang phá hoại miền Bắc, hòng ngăn chặn sự tiếp ứng hiệu quả của hậu phương đối với tiền tuyến lớn miền Nam.

Chọn thị xã Đồng Hới bé nhỏ bên dòng sông Nhật Lệ của tỉnh Quảng Bình làm nơi thực hiện cuộc tập kích chiến lược mang tên “Mũi lao lửa”, mở đầu cho cuộc chiến tranh phiêu lưu, mạo hiểm ấy, do chính Tổng thống Mỹ Giôn-xơn trực tiếp ấn nút điện khởi lệnh, các nhà chiến lược quân sự và chính trị Mỹ lúc bấy giờ nghĩ rằng, họ sẽ giành nhiều thắng lợi từ buổi đầu. Nhưng, sự thực thì ngược lại.

Đúng 13 giờ ngày mồng 6 Tết Ất Tỵ, tức ngày 7 tháng 2 năm 1965, trong lúc nhân dân Đồng Hới đang tỏa ra các con đường để thực hiện “Tết trồng cây” theo lời dạy của Bác Hồ thì hàng tốp, hàng tốp máy bay siêu âm của Mỹ, cất cánh từ hạm đội 7, đậu ngoài biển Đông, ào ạt lao vào dội bom, đạn vào các mục tiêu quân sự, dân sự quan trọng ở thị xã và các vùng phụ cận.

Lãnh đạo tỉnh đã quán triệt tình hình từ trước. Trước đó mấy chục phút, còi báo động giữa lòng thị xã rú lên giục giã, báo tin sắp có máy bay địch tập kích. Chỉ mấy phút sau, cuộc đánh trả máy bay Mỹ bắt đầu. Các lực lượng vũ trang từ các điểm cao và hải quân của tiểu đoàn

Thành phố Đồng Hới ngày hôm nay

Ảnh: ST

Sông Gianh trên sông Nhật Lệ đồng loạt nổ súng. Cả một lưới lửa tung lên, bủa vây bầy giặc lái Mỹ đến gây tội ác. Chỉ 20 phút chiến đấu, 3 máy bay Mỹ bị bắn cháy tại chỗ. Một chiếc, quả bom dưới cánh chưa kịp thả, trúng đạn mặt đất nổ tan tành trên trời phía Tây Đồng Hới. Một chiếc đâm đầu xuống cửa biển Nhật Lệ, thuộc xã Nhân Trạch. Ba ngày sau, viên đại úy phi công có tên là Đíc-Xơn này được vớt lên. Một chiếc máy bay nữa bị bắn cháy, rơi xuống biển Đông Nam Đồng Hới.

Ngày hôm sau, ngày 8 tháng 2 năm 1965, Mỹ tiếp tục đánh phá Đồng Hới và một số vùng xung quanh. Đài quan sát của Bộ chỉ huy quân sự tỉnh Quảng Bình ghi nhận được thêm nhiều chiếc máy bay Mỹ bị bắn hỏng, 5 chiếc nữa phải dền tội, rơi xuống dưới chân núi U Bò và biển Đông.

Hai ngày tiếp đó yên tĩnh, được tình báo chiến lược của ta thông báo: Ngày 11 tháng 2 năm 1965, Mỹ lại tiếp tục đánh phá. Đêm và rạng sáng ngày 10 tháng 2 năm 1965, nhân dân

ở thị xã Đồng Hới lũ lượt thực hiện lệnh sơ tán lên các xã phụ cận. Chỉ có lực lượng dân quân tự vệ, các cơ quan ở lại trực chiến đấu. Giữa trưa hôm sau, ngày 11 tháng 2 năm 1965, Mĩ cho một lực lượng lớn không quân đồng chưa từng thấy ồ ạt vào tiếp tục hủy diệt Đồng Hới. Ngay loạt đạn đầu tiên của lưới lửa phòng không mặt đất, một máy bay Mĩ bị bắn cháy, lơ lửng giữa trời một cách dù đỏ bật ra. Dân quân xã Lý Ninh đã kịp thời đến nơi dù hạ để bắt sống giặc lái. Đó là thiếu tá Roobe Suméchéơ, một trong 11 phi công vũ trụ dự bị của Mĩ đã từng có hàng ngàn giờ bay.

Tổng cộng trong 3 ngày thực hiện cuộc tập kích chiến lược “Mũi lao lửa” hùng hổ của Mĩ, 13 máy bay của chúng đến gây tội ác phải đền tội. Nhiều phi công Mĩ bị tiêu diệt. Roobe Suméchéơ là nhân chứng sống về sự thất bại thảm hại của đế quốc Mĩ. Tối ngày 11 tháng 2 năm 1965, tại hội trường nhà khách giao tế xã Đức Ninh, cuộc họp báo có đông đủ các nhà báo trong và ngoài nước do Tỉnh đội Quảng Bình chủ trì. Từ cuộc họp báo này, tin Quảng Bình thắng lớn bắn cháy, bắn rơi những máy bay siêu âm của Mĩ bằng các loại súng bộ binh đã làm nức lòng nhân dân trong cả nước và bạn bè yêu hòa bình, chính nghĩa khắp năm châu. Roobe Suméchéơ có mặt trong cuộc họp báo này, bộ mặt tiu nghỉu và sợ hãi lạ lùng. Thế là, đế quốc Mĩ bất ngờ tiến công để giành thế thắng nhưng chính chúng lại bị thất bại bất ngờ.

Chủ nghĩa anh hùng cách mạng nở rộ như hoa mùa xuân

Ngay trong ngày đầu tiên chiến đấu chống trả máy bay Mĩ, nghe còi báo động, một số dân quân quê Bảo Ninh đang tham gia tết trồng cây ở tuyến đường Nam thị xã đã lợi bộ, vượt sông Nhật Lệ trở về trận địa cầm súng chiến đấu. Cùng lúc, có 2 chiến sĩ tự vệ xưởng cơ khí 3/2 đang nghỉ phép, vượt sông từ Bảo Ninh qua lại Đồng Hới trở về cơ quan để cùng tổ chiến đấu xả đạn vào đầu thù. Chủ nhiệm Hợp tác xã

nông nghiệp thôn Phú Xá, xã Lộc Ninh, phía Bắc thị xã Đồng Hới là anh Lê Ngọc Lễ đã làm một Bế Văn Đàn lấy thân làm giá súng để đồng đội kịp thời nhả đạn chính xác lên bầu trời đang sục sôi máy bay Mĩ. Thầy giáo Trịnh Xuân Hoàn, giáo viên cấp 2 Lý Ninh, thương binh cụt một tay trong kháng chiến chống Pháp đã đu bằng cánh tay còn lại trên xà nhà để đập những hòn đạn trong kho của Sư đoàn 325 đổ xuống, tránh lửa do bom Mĩ ném xuống sấp cháy lan đến nơi. Em bé Trương Hương ở Bảo Ninh đã cởi khăn quàng đỏ bọc đạn chuyển cho khẩu đội 12,7 ly của dân quân ở điểm cao sau làng Sa Động để tiếp tục bắn máy bay quân thù. Mẹ Nguyễn Thị Suốt, đã 60 tuổi vẫn dũng cảm chèo đò chở bộ đội cán bộ qua sông Nhật Lệ giữa trùng vây bom đạn Mĩ. Chị Trần Thị Lý ở thôn Diêm Hải, Phú Hải khi thì chèo đò chở bộ đội, cán bộ qua sông lụy vì cầu Dài bị đánh sập, khi thì trực tiếp tham gia cùng chị em trong tiểu đội 12,7 ly. Trong một lần máy bay Mĩ ném bom vào trận địa, chị đã không ngần ngại cởi áo ngoài, khoác lên đầu súng để che bụi đất đá để sau đó, kịp thời có vũ khí nhả đạn vào kẻ thù. Chị Nguyễn Thị Khứu quần trắng khăn tang chồng lên đầu do bom Mĩ giết hại vẫn lãnh đạo đội nữ đánh cá “Minh Khai” ngày đêm bám biển sản xuất, mặc cho máy bay và tàu chiến Mĩ luôn luôn rập rình. Mẹ Suốt, chị Trần Thị Lý, chị Nguyễn Thị Khứu sinh ra và lớn lên bên dòng sông Nhật Lệ, đầu năm 1967, Quốc hội nước ta tuyên dương là những nữ anh hùng trong đánh Mĩ. Cả một phong trào “Chiến đấu giỏi”, “Sản xuất giỏi” bừng bừng khí thế dâng lên khắp nơi từ thành thị đến đồng quê. Người dân Đồng Hới - Quảng Bình sẵn sàng nhường cơm sẻ áo cho bộ đội, thanh niên xung phong, sẵn sàng dỡ nhà lót đường cho xe qua, sẵn sàng động viên chồng con lên đường nhập ngũ bảo vệ Tổ quốc. Quảng Bình vinh dự được Bác Hồ tặng danh hiệu “Hai giỏi” và gửi nhiều thư khen cùng nhiều huy hiệu của Người

giành tặng cho các cá nhân tiến tiến, gương mẫu trong chiến đấu và lao động.

Quảng Bình trong những tháng lịch sử đó là niềm tin, niềm tự hào của cả nước và bạn bè năm châu. Quảng Bình là hình ảnh tuyệt vời về đường lối chiến tranh nhân dân trong giải phóng dân tộc do Đảng, Chủ tịch Hồ Chí Minh lãnh đạo. Chủ nghĩa anh hùng cách mạng ở đây, những ngày này nở rộ như hoa mùa xuân. Biết bao tác phẩm văn học, hội họa, nhiếp ảnh, âm nhạc âm vang khí thế hào hùng buổi đầu đánh Mĩ đã ra đời, bay lên.

Sau gần nửa thế kỉ, hôm nay, Đồng Hới

Thị xã Đồng Hới trong chiến tranh chống Mĩ được xem như một thành phố Leningrat của nước Nga trong cuộc chiến tranh vệ quốc vĩ đại chống phát xít Đức trong đại chiến thế giới lần thứ II. Số bom đạn của Mĩ ném xuống ở đây trong suốt 18 năm chiến tranh, gấp 2 lần sức công phá của bom nguyên tử, chúng đã ném xuống Hirôshima và Nacazaky ở Nhật Bản năm 1945.

Gần nửa thế kỉ sau chiến tranh, Đồng Hới cơ bản rũ hết đói nghèo, vươn vai, phượng trưởng cùng sự đi lên của đất nước. Từ năm 2004, Đồng Hới được công nhận là thành phố loại 3. Sông, biển nơi đây là một ngư trường rộng mở cho ngư dân trong vùng và các nơi khác đến làm ăn, chế biến hải sản, mỗi năm thu về mỗi đội thuyền nhiều trăm triệu đồng. Khu công nghiệp Tây Bắc và rừng nhiệt đới phía Tây, cùng vựa lúa của các xã bao quanh, Đồng Hới còn là thành phố công - nông - lâm nghiệp phát triển và trù phú. Phố biển Đồng Hới là nơi du lịch, nghỉ mát nổi tiếng cho khách gần xa. Bảo Ninh, quê hương của mẹ Suốt ngày xưa cát trắng u buồn nay đã có đường nhựa chạy từ đầu xã đến cuối xã. Chiếc cầu 13 nhịp vũng chãi, cong lượn như một vầng trăng nổi đôi bờ Nhật Lệ không những làm đẹp, làm giàu cho Đồng Hới, Bảo Ninh mà còn của ngành du lịch Quảng Bình ngày mỗi ngày càng thịnh vượng.

Sân bay Đồng Hới khánh thành từ giữa năm 2009, nối đường bay Hà Nội - Thành phố Hồ Chí Minh về đây, rút ngắn chặng đường cho khách từ đây về phía hai đầu của đất nước, và ngược lại.

Cầu Nhật Lệ 2 sẽ bắc qua sông ở phía Nam thành phố, nối đường nhựa rộng 60m dọc biển Bảo Ninh với quốc lộ 1A, với đường Hồ Chí Minh nhánh Đông, khiến thành phố bên biển mở rộng thêm ra.

Ngày 16 tháng 6 năm 1957, Bác Hồ đã về thăm Đồng Hới. Đây là mảnh đất xa nhất về phía Nam trên miền Bắc mà Bác đặt chân kể từ sau ngày Bác tìm đường cứu nước rồi trở về Tổ quốc. Ước mong của Người khi đến đây lúc đó là Đồng Hới hãy vững vàng là nơi đầu cầu giới tuyến, tiếp sức, tiếp lòng cho Trị Thiên trong đánh Mĩ giải phóng miền Nam.

Vâng, thưa Bác, Đồng Hới và Quảng Bình đã làm tròn lời mong ước đó. Cuộc tập kích chiến lược “Mũi lao lửa” của Mĩ tháng 2 năm 1965, mở màn cho chiến tranh leo thang phá hoại miền Bắc đã hoàn toàn thất bại. Đó là khúc ca dạo đầu cho bản anh hùng ca chống Mĩ phá hoại miền Bắc của địa phương và của cả nước. Đồng Hới, Quảng Bình đã đứng vững trong máu lửa chiến tranh tiếp đó suốt 2914 ngày (kể từ ngày 7 tháng 2 năm 1965 đến ngày 27 tháng 1 năm 1973). Quảng Bình không những đánh giặc giỏi mà sản xuất cũng giỏi, xứng đáng là hậu phương tin cậy không những của mặt trận B5, mà còn của cả chiến trường miền Nam. Gần nửa thế kỉ, hôm nay nhìn lại, Đồng Hới, Quảng Bình nói riêng, cả dân tộc Việt Nam nói chung vô cùng tự hào về thắng lợi mà mình đã đạt được. Với một ý chí ngoan cường ấy, Đồng Hới, Quảng Bình và cả dân tộc sẵn sàng đập tan bất kỳ một thế lực nào muốn lấn chiếm lãnh thổ và phá hoại cuộc sống hòa bình, hạnh phúc mà mọi người đang giữ gìn, bảo vệ trong tay ■